
Onderwerp Vervolg afvalcoach

Zaaknummer		Teammanager	Renee Vercoulen
B & W datum	29 augustus 2023	Afdeling/Team	Wijk, Dorp en Vastgoedbeheer
Naam steller	Mieke Olde Engberink	Portefeuillehouder	Erik van Daal

Besproken met portefeuillehouder

Ja, met Erik van Daal op 25 juli 2023

Openbaarheid

Ja, na informeren raadsleden

Bevoegd orgaan

B en W

Ter kennisname aanbieden aan Commissie Werken en Besturen en de raad

ADVIES

1. De pilot met de afvalcoach uit te breiden en met 1 jaar te verlengen.
2. De kosten voor de verlenging van de pilot à €50.000 te dekken uit de egalisatievoorziening van de afvalbegroting.
3. De raad te informeren over het vervolg van de afvalcoach via bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Inleiding

Sinds eind september 2022 loopt er een pilot, waarbij één dag per week een ingehuurd afvalcoach van het bedrijf Lentekracht naar Venray komt. Samen met de Venrayse toezichthouder helpt de afvalcoach inwoners met het scheiden en aanbieden van afval. In maart 2023, een jaar sinds het nieuwe afvalbeleid, is er nog steeds overlast van PMD-zakken die te vroeg buiten staan. Daarom vond in juni 2023 een actie plaats in de wijk Brukske. Deze intensievere inzet van de afvalcoach leidde tot minder zakken in het straatbeeld.

Het einde van de pilot is in zicht. Voordat we een eventuele structurele inzet van een afvalcoach aan de gemeenteraad voorleggen, willen we de pilot verlengen. Daarbij willen we de uren in de pilot verdubbelen van 12 uur naar 24 uur per week. Na een jaar zien we of het resultaat uit de actie in het Brukske langdurig vastgehouden wordt.

Beoogd resultaat

Met de afvalcoach als (preventief en persoonlijk) 'communicatiemiddel' streven we naar een duurzamer en schoner Venray. Inzet van de afvalcoach moet leiden tot minder overlast van afval op straat en een betere kwaliteit van grondstoffen. Het verlengen van de pilot ondersteunt de gemeentelijke afvalkoers, die gericht is op het verbeteren van het gescheiden inzamelen en het terugdringen van de hoeveelheid restafval.

Argumenten*1.1 Intensievere afvalcoaching leidt tot minder zakken op straat*

Gedurende de actieperiode in juni is het aantal PMD-zakken op straat met 40% gedaald. Dit blijkt uit het wekelijks monitoren van negen 'hotspots' in de wijk, waar vaak PMD-zakken te vroeg buiten liggen. De daling is het gevolg van de extra inzet van de afvalcoaches, inzet van BOA-studenten en extra communicatie op diverse manieren. Intensievere inzet is nodig om net als in de actieperiode resultaat te behalen. Daarnaast is de afvalcoach ook nodig op sommige andere plekken in de gemeente, bijvoorbeeld in het centrum. Hiervoor zijn meer uren noodzakelijk.

1.2 De afvalcoach is van belang voor hoog milieurendement van de PMD-inzameling

De resultaten van het nieuwe afvalbeleid op het gebied van milieurendement zijn erg goed. Dit geldt vooral voor PMD. We hebben geen afkeur van vrachten meer gehad sinds 1 maart 2022. Dat betekent dat we in een jaar zo'n 600.000 kilo meer PMD voor recycling hebben opgehaald door het inzamelen met zakken. Met een alternatief inzamelmiddel, zoals een minicontainer zou de vervuiling toenemen. In de inwonerspeiling van maart 2023 gaven de meeste respondenten aan milieurendement belangrijker te vinden dan service of kosten.

Een nadelig gevolg van de zakkeninzameling is echter de overlast van PMD-zakken op sommige plekken. Intensieve communicatie in de vorm van brieven, sociale media en persberichten heeft overlast van PMD-zakken niet verholpen tot op heden. De afvalcoach is een van de weinige middelen (naast handhaving) om dit probleem te beperken.

1.3 Inwoners hebben behoefte aan een afvalcoach

Tijdens de inwonerspeiling van maart 2023 geeft 1 op de 10 huishoudens in de laagbouw en 1 op de 4 in de hoogbouw aan dat ze behoefte hebben aan een afvalcoach. In de respons was geen correlatie met de stelling 'ik vind afval scheiden moeilijk', dus het is aannemelijk dat men behoefte

heeft aan de afvalcoach vanwege het aanbiedgedrag. Met het instellen van een structurele afvalcoach kunnen we voorzien in deze wens van een deel van de inwoners.

1.4 Met een persoonlijke aanpak bereik je andere doelgroepen en creëer je draagvlak

Lang niet alle inwoners volgen onze communicatiekanalen of lezen brieven van de gemeente. De afvalcoach heeft veel persoonlijk contact met inwoners. Dat brengt de gemeente als instantie dichterbij de inwoners. Met een afvalcoach ben je als gemeente ook niet alleen maar aan het 'zenden', maar kunnen we veel informatie ophalen bij de inwoners. Dit geeft waardevolle inzichten waarmee we ons (afval)beleid kunnen optimaliseren. Stankoverlast is bijvoorbeeld een van de belangrijkste redenen om PMD-afval te vroeg aan de straat te zetten. Omdat huishoudens verschillen, is maatwerk nodig die de afvalcoach kan bieden. Deze persoonlijke benadering creëert draagvlak en kunnen we zonder afvalcoach niet realiseren.

1.5 De afvalcoach past binnen collegeprogramma: inzet op preventieve communicatie

In het collegeprogramma staat de afvalcoach genoemd om gewenst afvalgedrag bij inwoners te stimuleren. Door de afvalcoach komend jaar intensiever in te zetten, geven we hier invulling aan.

2.1 Een verlenging betekent een bijstelling van de kosten van het bestaande afvalbeleid

De afvalcoach betreft geen nieuw beleid. Ook is de afvalcoach vooralsnog van tijdelijke aard. Daarom kunnen de kosten voor 2023 en 2024 ten laste komen van de egalisatievoorziening binnen de afvalbegroting.

3.1 De raad is een update beloofd over de afvalcoach en de actieperiode

Wethouder Van Daal heeft in de raadsvergadering van 27 juni 2023 toegezegd de resultaten van de actieperiode te delen. Met deze raadsinformatiebrief voldoen we hieraan. Daarnaast lichten we in bredere zin het werk van de afvalcoach toe in de RIB.

Kanttekeningen of risico's

1.1 Er is geen garantie dat de overlast verdwijnt

In de wijken waar men overlast ervaart van afval, is dit meestal niet het enige probleem, maar een symptoom. Inwoners die in de 'overlevingsstand' zitten hebben wel andere zaken aan hun hoofd. Vaak ontbreekt ook de binding met de buurt. Onderliggende bredere sociale problematiek is dan de oorzaak en deze moet integraal worden aangepakt. Er is dus geen garantie dat de afvalcoach op die plekken voor gedragsverandering kan zorgen. Aan de andere kant is de persoonlijke aanpak van een afvalcoach daarom juist de aanpak die de meeste kans van slagen heeft. Door met inwoners over deze problematiek te praten, krijgt de afvalcoach inzicht in de drijfveren achter het verkeerde aanbiedgedrag en kan hij samen met de bewoners maatwerkoplossingen bedenken.

1.2 Extra inzet handhaving is ook een oplossing

Met extra handhaving kunnen we ook de overlast van te vroeg aangeboden PMD-zakken beperken. In het collegeprogramma wordt ingezet op het preventief communiceren met inwoners. De afvalcoach heeft daarom de voorkeur. Er zullen echter altijd inwoners zijn die bewust hun afval verkeerd aanbieden. Ook na meermaals aanspreken door de afvalcoach. Dan is handhaving het laatste middel om gedrag te veranderen. Bij het behandelen van de afvalstoffenverordening in de

raad (27 juni jl.) is hier nog op geweest. Tijdens de actieperiode is er ook intensiever gehandhaafd. De grootste kans van slagen om de overlast van PMD-zakken te beperken is een combinatie van afvalcoaching en handhaving.

Communicatie

Via de gemeentelijke communicatiekanalen blijven we uitleggen wat de afvalcoach doet. Het doel van de communicatie is om inwoners te informeren en eventueel in contact te brengen met de afvalcoach. We laten hiermee zien dat de gemeente de overlast serieus neemt. Verder toont het dat de gemeente er veel aan doet om inwoners te helpen zo goed mogelijk hun afval te scheiden en aan te bieden.

Financiële gevolgen

Om de kosten van meer uren inzet binnen de perken te houden, kiezen we voor een tijdelijke aanstelling bij de gemeente in plaats van inhuur. De kosten voor het uitbreiden en verlengen van de pilot zijn € 50.000. Deze worden gedekt vanuit de egalisatievoorziening binnen de afvalbegroting. Dit verantwoorden we in de eerstvolgende berap. De egalisatievoorziening is momenteel maximaal gevuld.

Vervolgtraject besluitvorming

De keuze van uw college wordt via de raadsinformatiebrief gedeeld met de commissie en de raad. Een eventuele structurele inzet in de jaren na deze pilot ligt te zijner tijd apart voor aan de raad binnen het nog op te stellen toekomstige grondstoffenplan (opvolger huidige kadernota).

Evaluatie

De inzet van de afvalcoach wordt gedurende de pilot gemonitord en aan het einde van de pilot door de gemeente geëvalueerd. De inzichten uit de pilot nemen we mee in het toekomstige grondstoffenplan.

Bijlagen

1. Raadsinformatiebrief vervolg afvalcoach 2023 - 2024

Naslagwerk

1. BenW adviesnota pilot afvalcoach 9 augustus 2022.

Raadhuisstraat 1
Postbus 500, 5800 AM Venray
Telefoon (0478) 52 33 33
Telefax (0478) 52 32 22
E-mail gemeente@venray.nl
Internet www.venray.nl
KvK-nummer 14132389

IBAN NL20 BNGH 028 5028 383 (belastingen)
IBAN NL11 BNGH 028 5008 757 (algemeen)
BIC BNGHNL2G

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 29 augustus 2023
Ons kenmerk
Pagina 1 van 3

Behandeld door Mieke Olde Engberink
Datum uw brief
Uw kenmerk

Onderwerp Vervolg afvalcoach 2023-2024

Beste leden van de gemeenteraad,

In september 2022 zijn we gestart met een pilot, waarbij er één dag per week een ingehuurd afvalcoach naar Venray komt. Samen met de Venrayse toezichthouder voor afval helpt de afvalcoach inwoners met het scheiden en aanbieden van afval. Eén van de doelen is het verkeerd aanbieden van afvalzakken voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankpakken (PMD) te voorkomen. Met deze brief informeren wij u over de werkzaamheden van de afvalcoach en verlenging van de pilot. Tijdens de raadsvergadering van 27 juni jl. is door wethouder Van Daal ook toegezegd te delen hoe de actieperiode is verlopen in de maand juni, waarbij we extra hebben ingezet op afvalcoaching en handhaving in de wijk Brukske.

Inzet afvalcoach

Al vrij snel na de start van de pilot werd duidelijk dat er een focus moest komen op een bepaalde wijk, gezien de beperkte inzet (1 dag per week). Omdat in Brukske de meeste dumpplekken voor PMD-zakken waren, was de afvalcoach voor het merendeel daar te vinden. Hij sprak tot aan juni 2023 met meer dan 280 bewoners. Hij bracht PMD-zakken terug naar de eigenaren (bij aantreffen adres), gaf voorlichting op verschillende plekken en ging langs de deuren in straten waar het vaak mis gaat. Door veelvuldig persoonlijk contact, zijn verschillende inzichten naar boven gekomen:

- Bewoners zijn lang niet altijd op de hoogte van de regels (met name nieuwe bewoners).
- Men is vaak niet bekend met waarom de gemeente PMD wil scheiden en wat er mee gebeurt. Bewoners scheiden omdat het moet van de gemeente en omdat het een gewoonte is. De eigen, intrinsieke motivatie lijkt beperkt.
- Er zijn belemmeringen voor het scheiden van PMD. Meest genoemd zijn stankoverlast, ongedierte en geen opslagruimte (met name bij hoogbouw).
- Bewoners bieden het PMD soms verkeerd aan omdat het in hun ogen niet vaak genoeg wordt ingezameld. Ze willen het afval het huis uit hebben, onder het mom van "het wordt toch wel opgeruimd", "er staan toch al zakken van anderen" of "zo doe ik het altijd al". (sociale norm)
- Bewoners benoemen ook oplossingen: er moeten minder (volumineuze) plastic verpakkingen komen, statiegeld op meer verpakkingen en minicontainers voor het PMD in plaats van zakken. Vaker inzamelen van PMD, cameratoezicht en meer handhaven worden ook genoemd.

- Er zijn veel anderstalige bewoners. Deze groep heeft vaak minder binding met de buurt, omdat ze er kortdurend verblijven. Ook is er een groep bewoners in de 'overlevingsstand' die niet bezig zijn met afvalscheiding. Hier verdwijnt ook vaker restafval in de gele PMD-zak.
- Bewoners uit de laagbouw zetten regelmatig zakken neer bij de hoogbouw, omdat hier vaker opgehaald wordt. Over het algemeen gebeurt dit wel op de correcte dag.
- Er is sprake van 'afvaltoerisme'; bewoners uit andere straten of zelfs wijken die per auto hun PMD-zakken elders dumpen.
- Sommige bewoners maken zich zorgen over ratten. Hierover is een vraag gesteld tijdens het Sprekersplein van mei jl. In de evaluatie van het gehele afvalbeleid komen we hierop terug.

Actieperiode juni

In maart 2023, een jaar na invoering van het nieuwe afvalbeleid, is er nog steeds overlast van PMD-zakken die te vroeg buiten staan. De afvalcoach is op dat moment nog te weinig gericht ingezet om een duidelijk effect te zien. Daarom organiseerden we in juni 2023 een actie in de wijk Brukske waarbij we de afvalcoach inzet wilden intensiveren, alsmede de handhaving. In Brukske zijn de meeste 'hotspots'¹, waar vaak het PMD-afval te vroeg buiten staat.

In de actieperiode wilden we:

- Veel met bewoners spreken (motivatie verkeerd aanbieden achterhalen).
- Dat bewoners ons veelvuldig signaleren en ook weten dat de overlast serieus wordt genomen.
- Dat we niet alleen positief stimuleren, maar ook boetes uitdelen daar waar mogelijk, om te laten zien dat de tijd van wennen nu wel voorbij is.
- Monitoren of de overlast afneemt.

Omdat er niet één oplossing bestaat, is ingezet op een combinatie van interventies:

- Extra inzet afvalcoach. In plaats van 1 dag was deze 2 of 3 dagen per week aanwezig. Hierdoor konden we meer bewoners spreken en nam de zichtbaarheid van de afvalcoach toe.
- Extra inzet handhaving. BOA's kwamen in totaal 8 dagdelen naar Brukske toe. Zij hebben meermaals zakken gecontroleerd en zijn bij aangetroffen adressen langs geweest.
- Telkens vier student-BOA's vanuit ROC in Boxmeer kwamen 8 dagdelen naar Brukske toe. Onder begeleiding van onze afvalcoach en toezichthouder hebben zij bewoners geïnterviewd.
- Brief gestuurd over juiste aanbodwijze PMD aan alle woningen in de binnenring van Brukske.
- Verbodsborden op dumpplekken.
- Proef in Händelstraat met het markeren van aanbodplekken PMD-afval voor eigen deur. Daarmee stimuleren we het aanbieden van PMD-zakken voor de eigen woning. Dat voorkomt dat bewoners het te vroeg buiten zetten en maakt de zak herleidbaar. Al meteen de eerste inzameldag na het markeren bleek deze aanpak een succes.
- Kinderwijkraad Brukske is 'ingehuurd' voor een adviesopdracht. Zij adviseerden meer met plaatjes te werken, camera's in te zetten, meer kroonringen en de afvalkalender op papier.
- Extra aandacht op sociale media (wekelijkse berichten) rondom het aanbieden en scheiden van PMD-afval. Dit is onderdeel van de communicatiestrategie voor afval, waarbij we maandelijks een andere afvalstroom belichten. In juni is bewust het PMD in de schijnwerper gezet.
- Posters over PMD-afval in de hal van appartementen aan de Kiosk, Bachstraat en Mozartstraat.

¹ Deze hotspots hebben we gemonitord: Bachstraat, Mozartstraat, Kiosk (Lidl), Kiosk (Harmoniepark), Händelstraat, Ravelstraat, Verdistraat, Vivaldistraat en Fagotstraat. Wekelijks op vaste momenten hebben we het aantal zakken ingeschat gedurende begin mei tot eind juni.

- Bezoek van afvalcoach aan de moskee in Brukske om voorlichting te geven.
- Spuiten PMD-vak bij Kiosk/Harmoniepark en weghalen kroonringen rondom de flats. Dit in combinatie met brief aan de bewoners over hun nieuwe aanbodplek.
- Bewoners spreken door middel van rondgang langs de deuren, met behulp van een monitoringsformulier en folders in 5 verschillende talen (Nederlands, Engels, Pools, Arabisch en Turks). Samen met de studenten hebben we 236 bewoners gesproken tijdens de actieperiode.

Alles tezamen telden we gemiddeld 40% minder PMD-zakken op de vaste momenten bij de hotspots ten opzichte van een maand eerder (in mei). Gedurende de handhavingsactie hebben de BOA's 5 bekeuringen uitgedeeld. Inmiddels is er een rode draad te pakken als het gaat om de belemmeringen van het juist aanbieden van PMD (ook op basis van de data sinds de start van de pilot in september). De twee redenen die er bovenuit steken:

- Men wil geen stank in huis en vindt de inzamelfrequentie dan te weinig. Er is volgens hen geen plek of fatsoenlijke opslagruimte in huis.
- Men spreekt de taal niet of er is een cultuurverschil, die het juist aanbieden belemmert.

Verlengen pilot afvalcoach

Onder meer om de resultaten uit de actieperiode vast te houden, verlengen we de pilot met de afvalcoach en verdubbelen daarbij de uren naar 24 uur per week. Met extra uren kunnen we het werkgebied van de afvalcoach uitbreiden naar onder meer het centrum en andere hotspots. Bovengenoemde belemmeringen vragen om een persoonlijke aanpak, die de afvalcoach kan verzorgen. Een eventuele structurele inzet van een afvalcoach in de jaren daarna, leggen we aan de gemeenteraad voor bij het opstellen van het nieuwe grondstoffenplan. Het verlengen van de afvalcoach pilot voor het komende jaar ondersteunt de gemeentelijke afvalkoers en de inzet van het college op preventieve communicatie, op een persoonlijke manier. Samen streven we naar een schoner en duurzamer Venray.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de burgemeester,

de secretaris,

M.C. Uitdehaag

E.G.J. Voorn